

04-02-007

Gratisbilag til Tidens Tegns lørdagsnummer

Lördags = = avisen

ALBYL
TABLETTER,

som absolutt ikke gir kardialgi og halebrende, bør man ta når man kan risikere forkjølelse, influensa m.m. Mot hodepine, tannpine, feber, gikt og reumatisme o.s.v. kan man ikke få noen bedre tablett enn Albyl. —

A/S VIATICUM — OSLO

Lørdag 15. desember 1934

4. årgang. — Nr. 50

LIVSFORVANDLING ♦ Av Ronald Fangen

For Tidens Tegn av Olav Engebrigtsen

Oxfordbevegelsens mål er å komme i personlig kontakt med de enkelte mennesker for å lede dem til kristen livsforvandling. Det er den mest personlige opplevelse som overhodet finnes Oxfordbevegelsen vil frembringe i de enkeltes liv.

Det er vel og bra, sier man, men hvorfor skal de omvendte endelig bekjenne? Nu er der to betydninger av ordet bekjenne. En er at man bekjenner synder. Oxfordgruppebevegelsen har aldri påbudt nyomvendte å stå frem for noe publikum og ramse opp sitt synderegister eller avlegge rapport om sitt liv. De personlige ting skal man snakke ut om med et kristent

menneske man har tillit til, og det et menneske har å gjøre opp med andre skal det også gjøre helt privat. En annen betydning av ordet bekjenne er å vedstå seg sin tro, bekjenne Gud. Det smaker de fleste mennesker ille, man vil ha et gudsførelse i den dypeste hemmelighet og citerer til stadighet ordet om lønnkammeret. Det er også riktig at religionens kraft får man først og fremst i det helt intime forhold til Gud. Men like sikkert er det at Kristus, kirkens herre, og alle apostlene i den første kristne tid har befalet de troende å bekjenne sin tro. Med munnen bekjenner vi til frelse, he-

ter det i Hebræerbrevet. Det å dele med andre sin religiøse erfaring, sin opplevelse av Guds kraft, av nytt liv er påbudt. Men ikke nok med det. Uten denne samdeling vilde ingen kristen religion ha eksistert. Kristus selv delte alt. Når vi for eksempel har beretningen om Jesu fristelse i ørkenen, hvor han var alene, da kan det bare komme av at han selv har fortalt sine disipler om de fristelser han var utsatt for. Han har delt med dem. Dette har fått sitt uttrykk i nadverens sakramente og i Kristi lignelse om vintreet og grenene. Hva Paulus har gitt kirken er på intet annet enn sam-

deling. Han har fortalt og skrevet om sin første og store kristne opplevelse og siden om alle sine fristelser og trengsler og om den kraft som satte ham i stand til å overvinne dem. Om den Helligånd sa Kristus at „han skal ta av mitt og gi til eder“. Det er samdeling. Og det er denne samdeling som overhodet har skapt kristendommen. Uten den vilde den kristne kirke ikke ha eksistert. Så dypt fundert er Oxfordgruppens krav på samdeling på bekjennelse. Det er ikke noe den har funnet på av seg selv. Det har bare realisert en fundamentale kristen lov som er en forutsetning for et vitalt kristent liv.

Det er ut fra denne samdelingslov, at jeg her skal gi noen opplysninger om min egen „livsforvandling“, eftersom den er blitt adskilleg kommentert rundt omkring i den skandinaviske presse og har gitt anledning til forskjellige misforståelser, som jeg tror det kan ha sin betydning å korrigere.

Endel kritikere, blandt andre dr. Hening Söderhjelm i G. H. & S. T., har i forbindelse med min siste bok gjort oppmerksom på at min omvendelse ikke kan forbaure noen eftersom jeg lenge har vært opptatt av religiøse spørsmål og har

betraktet foreteelsene ut fra kristen synsvinkel, ikke minst i denne boken. Det er riktig. Ikke alene har jeg lenge forstått at kristendommen betyr både det humane og det dypeste vitale prinsipp i vesterlandenes åndsliv gjennom århundrer. Jeg har også hatt en personlig Gudstro. Og den Gud jeg har trodd på er Ham som Kristus har åpenbart. Trenger man da noen omvendelse? I en artikkel i svensk „Dagens Nyheter“ spør dosent Olle Holmberg hva det egentlig er jeg vil vende om fra, hva min livsforvandling praktisk skal bety. Jeg kan benytte dette hans forundrede spørsmål som utgangspunkt for min redegjørelse.

Kompromisskristendom er alltid utilstrekkelig og den kan bli en last. Å undra en vesentlig del av sitt liv fra det kristne absolutthetskrav, skjønt man vel forstår det med sin tanke — det er en feighet som etterhvert kan bli til gjennomført fusk. Det er en form for fusk som jeg må vedstå meg og som jeg ikke tror jeg har vært alene om (hvilket ikke sies til min undskyldning). Faktisk har store deler av den intelligens som har kalt seg kristen i lange tider vært opptatt av å forflyktige kristendommens absolutthetskrav, relativisere dens moralære, og i god sammen-

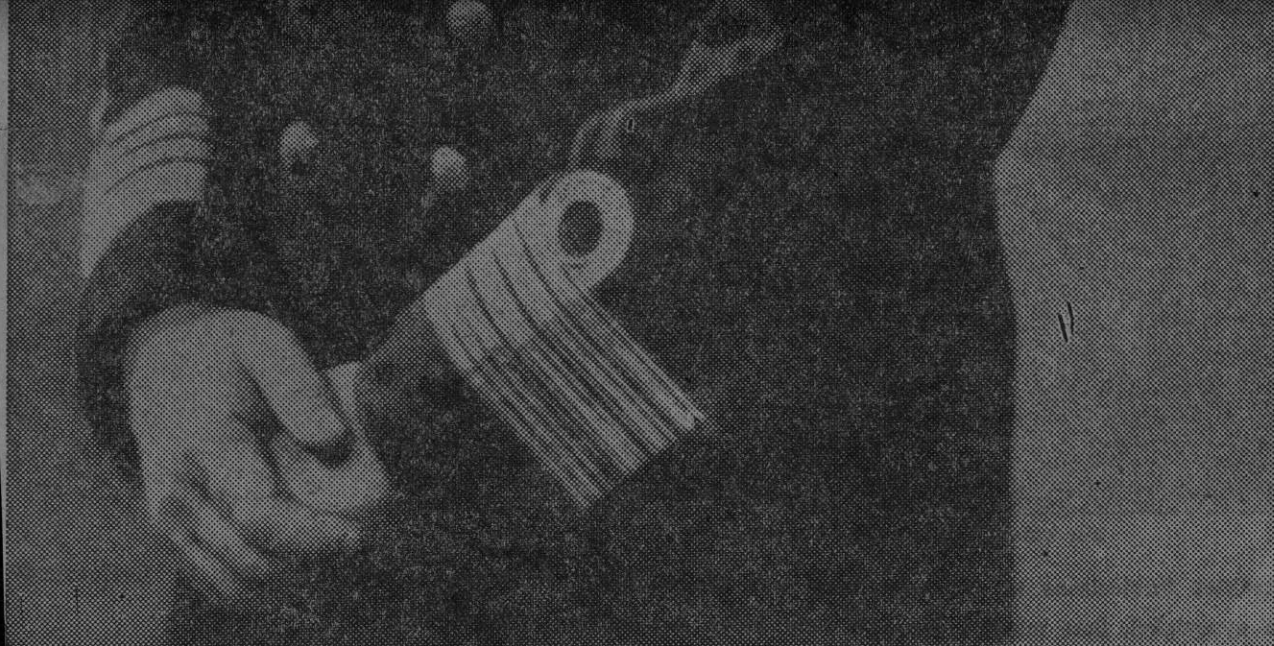
heng med det eliminere realiteten i dens indre kraftkilder. Fordi man ikke har hatt bruk for disse kraftkildene har man også ophørt med å tro på dem (den virkelige tro skapes bare av opplevelse) — det er blitt verdige „symboler“, smukke overleveringer, et slags religiøst tegnsprog, som man ikke vil nekte pietet og beundring, men som ikke har realitet. Jeg mener også at det er forutsetningen for den religiøse lærestrid som har pågått rundt omkring i Europa gjennom mange år, ikke minst i Norge. Denne lærestrid har i sin ofte forferdende kjærlighetsløshet og godelhet overskygget det faktum at kristendom først og fremst er liv, — og den har avskrekket mange som enkelt og riktig har ment at dens ånd vanskelig lot seg forene med Jesu Kristi sinn.

Kristendommen er en fiende av ethvert kompromiss. Ingen kan tjene to herrer. Den kommer med et ubetinget totalitetskrav til menneskene, den presenterer seg som en tro og gir intet annet bevis for sin sannhet enn opplevelsens bevis. Man tenker seg ikke til den, — og heller ikke fra den, hvis man først har følt dens appell.

Altså: Jeg har opgitt kompromissets kristendom og erklært meg villig til å akseptere det kristne

helhetskrav. Det er livsforvandling.

For å bli i stand til å bære seg for dette kristne absolutthetskrav må man ha opplevd det som i det kristne språk heter syndserkjennelse. Dosent Olle Holmberg er i sin artikkel oppmerksom på at der finnes forskjellige mangler i denne verden, dårlige ting og onde ting som det kunde være heldig å få rettet på. Men denne fremragende kloke og skarpsindige mann fremsetter i det Herrens år 1934 den tanke at disse dårlige og onde ting bør avskaffes ved enkelte gode leveregler og moralske formaninger. Var det så lett gjort vilde det sannelig være en uløselig gåte at det ikke var gjort for lenge siden. Ikke bedre enn jeg vet har det aldri vært mangel på noen av delene. Dosent Holmberg som er en lærer mann kunde med letthet redigere en stor serie moralbøker, et helt bibliotek. La oss tenke oss at et slikt bibliotek som inneholdt alle tiders beste og smukkeste leveregler, gratis blev distribuert til hvert eneste menneske i denne verden. Tror dosent Holmberg eller noe annet menneske at det vilde avskaffe livets nedbrytende krefter og stanse destruksjonen i verden? Det er en hemmelighet ved det hele som

Ansiktet fra Denners portrett er helt urørt, men Tordenskiold er iført moderne admiralsuniform.

det nesten er flaut å skulle gjøre hr. Holmberg oppmerksom på, nemlig den at den menneskelige moral helt igjennem er en relativ foreteelse. Moralbegrepene skifter med tidene, de skifter til og med etterhvert som man flytter sig fra sted til sted på kloden. Kunde man avskaffe vurderingsvanskelighetene, kunde man enes om objektivt gyldige moralregler individuelt, sosialt og internasjonalt, — da kunde det la sig gjøre å snakke om moralen som menneskehetens redning. Men nettop på vurderingsproblemet har menneskeheten alltid snublet og intet tyder på at enigheten om objektive moralregler er større idag enn den har vært før i historien. Rasehygien har tumlet med den interessante tanke at man ved en effektiv rasehygienisk kontroll av fremtidens menneskemateriale kunde skape noget nær ideelle tilstander i denne verden. Men hvori består disse ideelle tilstander? Dosent Holmberg har sagtens lest Huxleys bok „New Brave World“ som utopisk gir en billedet av en slik fremtidsverden. Jeg er forvisset om at han ikke ønsker å møte den noe annet sted enn i en bok. Vi følger alle med spenning det tyske forsøk på å renske rasen og skape en ny verdensordning. Men det kan neppe være tvil om at dosent Holmberg og jeg ser adskilleg anderledes på disse forsøk enn for eksempel Hitler. Det samme gjelder kommunismen, det samme gjelder psykoanalysens filosofi. Det finnes efter mitt skjønn ypperlige ting såvel i kommunismen som i

psykoanalysen. Kommunismen kunde man kalle det materielle vrengebillede av kristendommen. Om psykoanalysen kan man positivt si at den har bekreftet kristendommens utsagn om den menneskelige natur. Men med alt godt som kan sies om dem er ingen av dem i stand til å løse våre problemer. Kommunismen hindres først og fremst av sitt krampaktige forsøk på å eliminere individualitet, sjelsliv og smelte mennesker sammen i en mekanisk kollektivism. Psykoanalysen fører ikke frem av den grunn at den nok i mange tilfeller kan stille en riktig diagnose, men er maktesløs når det gjelder den varige helbredelse. Det er i virkeligheten noe dypt umoralskt i å opstille moralske krav uten å gi anvisning på en kraft som gjør det mulig å oppfylle dem, — frem for alt uten å være i stand til å oppfylle dem selv. — De fleste mennesker beundrer bjergprekenen, selv om de er av den overbevisning at den ikke kan gjennomføres, — for de trøster sig med at kravene er tilspisset paradoksalt. Men Kristus nøiet sig ikke med å formulere bjergprekenens absolutte krav. Han reiste dem, det er så, men han reiste også sitt kors. Og her er det at kristendommen i sin moralforkynnelse adskiller sig helt og holdent fra all menneskelig moralforkynnelse. Den fremsetter sine krav til menneskene med udiskutabel guddommelig autoritet. Man kan godta disse kravene eller man kan vise dem fra sig,

— de blir der like fullt, de kan ikke bortforklares eller forfuskes. De opprettholder sin guddommelige autoritet og i det øieblikk at menneskets syndserkjennelse er vakt innses det disse kravs ubetingede riktighet og gyldighet. Men dertil kommer at kristendommen med den samme guddommelige autoritet sier at mennesket av sig selv ikke kan realisere kravene, det må søke forbindelse med religionens mektige kraftkilder og oppleve den totale livsfornylelse som umiddelbart skapes i ethvert menneske som er villig til å la Gud styre sitt liv. Når det skjer er det slutt på all kompromisskristendom. Det kan ikke lenger eksistere en adskillelse mellom liv og tanke. Det blir en fullkommen overgivelse. Og det er den vi kaller livsforvandling. A oppleve denne livsforvandling er en individuell revolusjon. Den betyr, efter kristendommens utsagn som Oxford-bevegelsen helt ut tror på, at Guds positive plan med ethvert menneske utfoldes fritt og klart. Det er denne frihet for alt som hemmer en positiv livsutfoldelse Paulus tenker på når han sier at det kristne menneske fødes til frihet. Deri ligger livsforvandlingens lykke og fred for hvert enkelt menneske. Og Oxford-gruppen mener at denne lykke og fred er verd en kamp. Men Oxford-gruppen mener også at bare denne livsforvandling av enkelte mennesker gir svar på alle de problemer som knuger ver-

Denners portrett av Tordenskiold. Vi fortsetter idag vårt eksperiment fra forrige lørdag, da vi tok parykken av Holeberg og iførte ham moderne klær. — Hvordan vilde Tordenskiold ha sett ut, hvis han hadde levet idag? Det gir vi ovenfor svaret på. Ansiktet er tatt helt urørt i fotografisk gjengivelse fra Denners bekjente portrett; — vår eneste tilføielse er, at vi har satt en moderne admiralsuniform på sjøhelten. Men det er merkelig å se, hvordan denne tilsynelatende uvesentlige forandring gir et helt nytt bilde av Tordenskiold. Vi ser

plutselig, hvordan mannen så ut. Det er ingen paradeofficer vi ser, men en virkelig herre, en mann med et stålhardt ansikt, ikke uten overmot, ikke til å spøke med — en mann som vet, hvad han vil og får andre til å lystre. Uten at der er noen likhet i trekkene minner han som type utpreget om admiral Beatty, helten fra Nordsjøslaget. Man ser, at han er ung, men helt moden. Tordenskiold hørte tydelig nok — som Beatty — til sjøheltenes av Nelsons familie, hvor handleevne, vågemot og rolig beregning skapte den store admiral. Den hevder at når vi er nær kaos, det fullstendige sammenbrudd, da kommer det av at negative, sataniske krefter til de grader har besatt det moderne menneske at det moderne samfund ikke kan fremby noe annet bilde enn det vi med forferdelse daglig ser. Oxford-bevegelsen mener at vi på ingen måte trenger nye skarpsindige teorier om verden. Verdenskrisen overvinnes i det øieblikk menneskene får en ny kvalitet. Det er ganske enkle ting, det er gamle sannheter som kan helbrede verden. Det er først og fremst den sannhet som ingen et sekund kan bestride, at verden for alle mennesker begynner med dem selv. Er vårt øie sykt, da er verden syk. Er vårt øie friskt, da blir verden frisk. Oxford-bevegelsen mener videre at det er mangel på virkelig åndsledelse som har gjort vår tid til et mareritt. Den sier: Hvorfor snakker menneskene om åndsliv når de ikke tror på ånd? Den sier: Har ikke kristendommen selv bevisst åndens realitet? Denne religion blev i historisk tid skapt av en mann som uten videre sa at han kom fra Gud, som skuffet et folks Messiasforventninger ved å være tjener istedenfor hersker, som forkynte kjærlighet og ydmyghet og tjenersinn, som reiste et kors istedenfor en herskertrone, som utvalgte sig fattige og enfoldige disipler, som intet skrev undtagen i sanden, som suverent sa at den Helligånd skulde fortsette hans arbeid og veilede de troende til hele sannheten, — hvor har man noensinne sett en lignende foreteelse? Disse enfoldige mennesker nedskrev ef-

ter mesterens død hans lære og beretningen om hans liv og død, forfattet skrifter om de høieste, mest subtile ting, — og de gjorde det med en enkelhet og sikkerhet i uttrykket, med en samstemmighet i utsagnene som ikke noe sted svikter. Kan det forklares uten åndsledelse? Derefter opstod en kirke, — og med kirke mener jeg i urkristelig forstand de troendes og bekjennendes samfund. Denne Kristi stridende kirke har vært fulgt av verdslig makt, har skapt martyrer, helgener, likesom den har vært vanæret og misbrukt, men ved en hemmelighetsfull kraft har den motstått alle angrep. Det materielle verdensbillede har siden Kristi tid skiftet flere ganger, men de centrale kristne sannheter er ikke et øieblikk anfektet. Fra tid til tid åpenbarer de sig påny med usvekket kraft og livsfornyende evne. Kan det tenkes uten åndsledelse? For Oxford-gruppen er ånden en levende realitet som virker her og nu, i alle mennesker som åpner sig for den og som omformer alle samfund som vil la sig veilede av den. På grunnlag av denne tro kaller gruppen sig åndelig revolusjonær. Og det er med det revolusjonerende budskap, som ikke eier et streif av tidens kollektivistiske menneskeforakt, at denne bevegelsen går ut for å erobre verden som apostlene i de første kristne tider. Jeg ser ingen annen vei ut av kaos enn denne kristne livsforvandling. Jeg har ikke for intet i mange år så godt jeg har kunnet forsøkt å følge tidens åndelige liv av den gjennomførte materialisme. Det gror intet liv av den. Jeg har kjent undergangsvellysten i mitt eget liv. I en bok jeg skrev for noen år siden sier en far til sin sønn: „Bli vettskremt når du merker forfallet.“ Jeg har om sider merket det, og jeg er blitt vettskremt. Det er intet annet håp for verden enn at folkene merker forfallet — og blir vettskremte. Da vil der forgå en vital revolusjon. Og livets herre vil få anledning til å gjenskape verden og oppfylle de ord han uttaler i Åpenbaringen: „Se, jeg gjør alle ting nye.“ Dosent Holmbergs leveregler kan dessverre ikke „gjøre alle ting nye“, men livsforvandling kan det, — den livsforvandling hvis uomgjengelige krav er det: å begynne med sig selv. Ronald Fangen.

„REKORREN SEAR MIDNATT“ Østers på pinne. Nattmat.

For så og, så lenge siden var det hvite timer da ikke engang en fransk oppe på Montmartre, en pariser gjenkatt blunder. nemvket sin jule- og nyttårsmat. Disse Det var en selvfølge: dette lettive-

To ensomme, som ikke føler ensomheten.